

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Олександр МОРГУНОВ

20. 05.

2025 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Покраси Катерини Володимирівни на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженою Вченою радою Дніпровського державного університету внутрішніх справ від 01 жовтня 2021 року (протокол № 4)

ВИТЯГ

з протоколу спільного засідання кафедр криміналістики та домедичної підготовки; кримінального процесу; кримінального права та кримінології Дніпровського державного університету внутрішніх справ від 19 травня 2025 року

Голова: доктор юридичних наук, професор Плетенець В.М.

Секретар: старший викладач кафедри криміналістики та домедичної підготовки Кривопис О.Г.

Присутні: доктор юридичних наук, професор Пиріг І.В., доктор юридичних наук, професор Дараган В.В., доктор юридичних наук, професор Єфімов М.М., доктор юридичних наук, професор Плетенець В.М., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник Березняк В.С., доктор юридичних наук, старший дослідник Почтовий М.М., кандидат юридичних наук, доцент Павлова Н.В., кандидат юридичних наук, доцент Федченко В.М., кандидат юридичних наук, доцент Бідняк Г.С., кандидат юридичних наук, професор Солдатенко О.А., кандидат юридичних наук, доцент Захарко А.В., кандидат юридичних наук, доцент Людвік В.Д., кандидат юридичних наук, доцент Бабанін С.В., кандидат юридичних наук, доцент Гаркуша А.Г., кандидат юридичних наук, доцент Єфімов В.В., кандидат юридичних наук, доцент Рогальська В.В.

З присутніх – 6 докторів юридичних наук та 10 кандидатів юридичних наук – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційного дослідження Покраси К.В. «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або

пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів, а також звернення до Вченої ради Дніпровського державного університету внутрішніх справ з метою утворення разової спеціалізованої вченої ради.

СЛУХАЛИ:

Доповідь здобувачки Покраси К.В. на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

У своїй доповіді здобувачка визначила мету, задачі, об'єкт, предмет й використані у дослідженні методи, обґрунтувала актуальність обраної теми дисертації її новизну, теоретичне та практичне значення й розкрила структуру та основні положення роботи, обумовлені необхідністю розв'язання наукового завдання щодо розробки криміналістичної характеристики та особливостей розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу.

Дисертантка зазначила, що умисне знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу є одним з небезпечних злочинів. Дії злочинців не тільки посягають на право власності, а й дестабілізують суспільство, сприяють порушенню громадського порядку, підривають авторитет органів державної влади та місцевого самоврядування, посягаючи на майно окремих категорій громадян: працівників правоохоронних органів, військовослужбовців, журналістів. Відносини права власності гарантовано Конституцією України, згідно якої кожен має право володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю і ніхто не може бути позбавлений такого права. У сучасних умовах нестабільності соціально-економічної ситуації у країні, викликаній війною, спеціально організовані та підготовлені підпали чужого майна стали також достатньо розвинутим засобом психологічного впливу на людей, спричинення шкоди з метою вимагання та вчиняються з метою порушення режиму роботи господарських об'єктів, усунення конкурентів у комерційній сфері, отримання непогрунтованого відшкодування майнових збитків тощо.

З аналізу статистичних даних зрозуміло, що кількість розкритих злочинів даної категорії є достатньо низьким. В останні два роки він не перевищує 50 %, а у довоєнні роки складав від 10 до 25 %. Причинами недостатньої кількості розкриття злочинів даної категорії є низка об'єктивних та суб'єктивних причин, однією з яких є відсутність ефективної сучасної методики розслідування таких злочинів, неналежне наукове обґрунтування методів отримання криміналістично значущої інформації щодо обставин вчиненого кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили. Незважаючи на вагомий внесок учених у розробку методики розслідування кримінальних правопорушень, залишаються не дослідженими та потребують комплексного підходу окремі положення методики розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу.

Метою дисертації є розробка сучасної методики розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу на підставі поглибленого аналізу законодавства, наукових літературних джерел та узагальнення слідчої і судової практики за даною категорією кримінальних проваджень. Для досягнення мети були поставлено та вирішено низку взаємопов'язаних завдань.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертаційне дослідження є одним з перших монографічних досліджень, у якому розроблено криміналістичну характеристику та визначено особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. У роботі сформульовано низку положень, висновків і рекомендацій, що у сукупності визначають наукову новизну дисертації, а саме:

вперше:

- розкрито зміст елементів криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу: предмета злочинного посягання, обстановки, способу вчинення кримінального правопорушення та залишених при цьому слідів, характеристики особи правопорушника та потерпілого;

- розроблено типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування, що відрізняються рівнем сприятливості для розслідування та складають сукупність інформації щодо: наявності чи відсутності суб'єкта, який вчинив кримінальне правопорушення, свідків, очевидців події; часу, способу, знарядь, послідовності вчинення злочинних дій та доказової бази на певним момент часу, а також запропоновано алгоритм дій слідчого для їх вирішення;

- розроблено алгоритм дій слідчого у типових слідчих ситуаціях подальшого етапу розслідування, що формуються в залежності від позиції підозрюваного та його відношення до вчиненого кримінального правопорушення, а саме коли підозрюваний: повністю визнає свою провину, сприяє проведенню розслідування, в наявності докази його винуватості та він погоджується на відшкодування збитків, спричинених злочином; повністю визнає свою провину, але злочин вчинено в умовах неочевидності за відсутності свідків і доказів його вини недостатньо; не визнає своєї участі у вчиненні злочину, але є достатньо доказів, що підтверджують його провину; не визнає своєї провини, відмовляється співпрацювати зі слідством, доказів обвинувачення недостатньо.

Також у дисертації удосконалено: положення щодо організації діяльності органів поліції при отриманні повідомлення про вчинене правопорушення та діяльності слідчого, дізнавача на зазначеному етапі; наукові положення щодо кола обставин, що підлягають доказуванню, їх місця у доказуванні та залежність від виду кримінального правопорушення; тактичні прийоми проведення окремих слідчих (розшукових) дій, зокрема огляду місця події та допиту; рекомендації щодо застосування спеціальних знань при розслідуванні у формі залучення спеціаліста до проведення слідчих (розшукових) дій та проведення експертизи.

Дістали подальшого розвитку: наукові положення про криміналістичну характеристику окремого виду правопорушення, її зміст, складові елементи та місце у структурі методики розслідування; криміналістичне вчення про типові

слідчі ситуації та їх значення у методиці розслідування окремих видів кримінальних правопорушень; рекомендації щодо виявлення, вилучення, фіксацію та попереднє дослідження слідів, виявлених при проведенні слідчих (розшукових) дій та використання слідової інформації для встановлення та розшуку осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, висунення версій та планування розслідування; рекомендації щодо впровадження нових техніко-криміналістичних засобів та методів у розслідування кримінальних правопорушень.

Найбільш важливими результатами дисертації також можна вважати наступні:

1. Систематизовані обставини, що підлягають встановленню та доказуванню в досліджуваній категорії кримінальних проваджень, зокрема на початковому етапі після отримання повідомлення про виникнення пожежі: місце вчинення кримінального правопорушення, час виникнення та тривалість пожежі, безпосередня причина пожежі, елементи обстановки місця підпалу після припинення пожежі. В залежності від ситуаційної обумовленості, але, як правило, на подальшому етапі розслідування встановленню, дослідженню та доказуванню підлягають також наступні обставини: спосіб вчинення, мета і мотиви кримінального правопорушення; пожежно-технічна характеристика об'єкта, на якому сталася пожежа; наявність чи відсутність вогнебезпечних матеріалів та речовин, що можливо знаходились на об'єкті пожежі та у зоні горіння; особливості технологічного процесу, якщо пожежа виникла на промисловому об'єкті; події й обставини, що безпосередньо передували виникненню пожежі; розмір нанесених збитків; відомості, що характеризують особу злочинця; обставини, що обтяжують чи пом'якшують відповідальність.

2. Визначено тактичні особливості проведення огляду, зокрема огляду місця події, що розглядається на етапах підготовки, проведення та фіксації його результатів. Безпосередньо робочий етап огляду місця події направлений на вирішення тактичних завдань розслідування та проводиться з дотриманням розроблених криміналістикою загальних вимог процесуального, організаційного й тактичного характеру. До них відносяться: єдине керівництво оглядом; своєчасність та невідкладність оглядом; об'єктивність, всебічність та повнота огляду; цілеспрямованість та активність огляду; планомірність, системність та послідовність огляду; застосування науково-технічних засобів; використання спеціальних знань; безпечність огляду; використання оперативно-розшукової інформації; використання допомоги громадськості; взаємодія слідчого з іншими суб'єктами правоохоронної діяльності.

3. Визначено тактичні особливості проведення допиту в залежності від ситуації, що може бути конфліктною та безконфліктною. Безконфліктна ситуація виникає коли допитувана особа співпрацює зі слідством та надає правдиві свідчення. В умовах безконфліктного допиту можуть бути використані наступні тактико-психологічні прийоми: використання можливостей вільної розповіді; деталізація показань, їх співставлення з іншими доказами; постановка уточнюючих, конкретизуючих та нагадуючих питань; використання асоціативних зв'язків; допит на місці події та інші.

Більш складною для успішного досудового розслідування є конфліктна слідча ситуація, що вимагає від слідчого ретельної підготовки та обрання необхідних тактичних прийомів її вирішення. Для подолання конфлікту використовуються наступні основні тактичні прийоми: роз'яснення положень законодавства та наслідків його недотримання; використання позитивних властивостей особистості допитуваного; пред'явлення доказів; спостереження за поведінкою допитуваного; зміна темпу постановки запитань; створення уявлення про обізнаність слідчого у наявних фактах; приховування меж інформованості слідчого; використання реакції допитуваного на певні факти та обставини, зазначені слідчим; використання ефекту раптовості та інші.

4. Визначено особливості використання спеціальних знань. Використання спеціальних знань при розслідуванні умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу здійснюється у процесуальній та непроцесуальній формах. До процесуальних форм, тобто таких, що прямо передбачені нормами КПК України відносять участь спеціаліста у кримінальному провадженні та залучення експерта для проведення експертизи. Під час розслідування знищення чи пошкодження майна, вчиненого шляхом підпалу спеціалісти залучаються для проведення огляду, обшуку, допиту, слідчого експерименту, пред'явлення для впізнання, під час підготовки матеріалів для проведення експертизи. Види експертиз, що призначаються під час розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу є наступними: криміналістичні: трасологічна, в тому числі дактилоскопічна; вибухотехнічна; матеріалів, речовин і виробів, зокрема: нафтопродуктів і паливно-мастильних матеріалів, спиртовмісних сумішей; фототехнічна, портретна; вибухових речовин, продуктів вибуху; інженерно-технічні, зокрема: пожежно-технічна; безпеки життєдіяльності; інженерно-транспортна (автотехнічна); будівельно-технічна; оцінно-будівельна; електротехнічна; товарознавчі: машин, обладнання, сировини; транспортно-товарознавча; військового майна, техніки й озброєння; судово-медична у разі наявності потерпілих; судово-психіатрична.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження оприлюднено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та семінарах і можуть бути використані у науково-дослідній сфері, в освітньому процесі, у правозастосуванні, у правотворчості.

Основні положення, сформульовані в дисертації, відображено у шістнадцяти наукових публікаціях, чотири з яких – статті у наукових фахових виданнях України та дванадцять тез доповідей на науково-практичних конференціях та семінарах.

Після доповіді Покраси К.В. відбулася дискусія, під час якої здобувачка відповіла на запитання присутніх щодо структури роботи, методологічної та теоретичної основи дослідження, висновків, які отримано за підсумками виконаної наукової роботи, а саме:

Запитання Дарагана В.В.: Як відомо одним з основних елементів криміналістичної характеристики є спосіб вчинення злочину. Як Ви розглядаєте спосіб вчинення підпалів у дисертації?

Відповідь: Дякую за запитання. Спосіб вчинення злочину розглянуто в дисертації як сукупність трьох складових: підготовки, непосредно вчинення та приховування слідів злочину. Підготовчий етап включає наступні дії: обрання об'єкта посягання, спостереження за об'єктом; обрання способу вчинення злочину, розробка плану дій; підготовка: приладів та засобів запалювання, засобів прибуття та відходу з місця події. Спосіб непосредно вчинення злочину полягає у активних діях з реалізації злочинного наміру. Способи запалювання є наступним: з використанням джерела відкритого вогню, що є основним та використовується частіше за все; хімічною реакцією певних речовин (кислоти, луги); внаслідок теплової або запалювальної (від іскор) дії електроструму; внаслідок удару (пострілу, вибуху). Приховування злочину є важливим елементом дій з реалізації злочинного наміру і є системою заходів, спрямованих на введення в оману органів слідства щодо обставин, що мають значення для розслідуваної події. Приховування здійснюється шляхом знищення, утаювання, маскування чи фальсифікації слідів кримінального правопорушення.

Запитання Павлової Н.В.: Які сліди можуть бути залишені злочинцями на місці вчинення кримінального правопорушення?

Відповідь: Дякую за запитання. Типові сліди під час розслідування умисного знищення або пошкодження майна, вчиненого шляхом підпалу можна поділити на три групи: а) матеріальні сліди, що у свою чергу поділяються на: сліди-предмети: згорілі предмети обстановки; засоби підпалу; залишки пристрою для запалювання легкозаймистої суміші; особисті речі злочинця; знаряддя зламу; сліди-речовини: залишки легкозаймистої суміші; вода, піна, що застосовувались для гасіння; біологічного походження тощо; сліди-відображення; б) ідеальні сліди, що залишились у пам'яті свідків, очевидців події; в) цифрові (електронні) сліди, зафіксовані технічними пристроями: камерами спостереження чи мобільними телефонами свідків, очевидців або самого злочинця. На них може бути відображено зовнішність особи злочинця, його дії з реалізації злочинного наміру, етапи розвитку пожежі, початок та шляхи поширення вогню, колір, запах полум'я і диму, силу вітру тощо.

Запитання Федченка В.М.: Ви зазначили, що найскладнішою для розслідування є слідча ситуація, коли є ознаки кримінального правопорушення, але особа злочинця невідома та відсутня будь-яка інформація про нього, немає свідків, очевидців. Які слідчі (розшукові) потрібно провести щодо її вирішення?

Відповідь: Дякую за запитання. По зазначеній слідчій ситуації проводяться наступні слідчі (розшукові) дії: огляд місця події під час якого звертається увага на виявлення слідів, що підтверджують вчинення злочину шляхом підпалу, а також виявлення осередку займання; допит потерпілого; виявлення свідків, очевидців шляхом подвірного по квартирному обходу території, що доручається працівникам оперативних підрозділів; призначення пожежно-технічної та інших експертиз, в основному, для вирішення діагностичних та ситуаційних завдань, залежно від характеру вилучених під час огляду об'єктів; перевірити за криміналістичним обліками раніше засуджених осіб, особливо таких, які щойно звільнились та проживають у районі місця пожежі; допит членів сім'ї потерпілого, родичів, знайомих; вивчити розкриті та нерозкриті злочини даної

категорії, вчинені у даній місцевості. Зважаючи на те, що у даній слідчій ситуації у розпорядженні слідчого мається недостатньо інформації щодо події злочину та особи, яка його вчинила, перевага віддається також проведенню негласних слідчих (розшукових) дій, що доручається працівникам оперативних підрозділів.

Запитання Захарка А.В.: У доповіді ви зазначали, що основною експертизою, що призначається під час розслідування є пожежно-технічна. Які питання вона вирішує?

Відповідь: Дякую за запитання. Основними завданнями пожежно-технічної експертизи є: визначення причин, умов і процесів виникнення пожежі, часу та шляхів поширення пожежі; встановлення обставин, що сприяли виникненню та поширенню пожежі; оцінка умов, способів і засобів гасіння пожежі; відповідність технічного стану об'єкта протипожежним нормам тощо. При цьому основні питання, що вирішуються даною експертизою є наступними: де був осередок (місце виникнення горіння) пожежі; якими шляхами поширювався вогонь від осередку пожежі; яка причина виникнення пожежі; протягом якого часу тривала пожежа; чим пояснюється найінтенсивніше горіння у певному місці об'єкта; чи можливе загоряння вказаної речовини чи матеріалу від певного джерела запалювання; де розміщувалися зони розвитку горіння, теплового впливу та задимлення з огляду на надані фактичні дані щодо речової обстановки місця пожежі; яке джерело запалювання спричинило займання наявного горючого середовища у місці формування осередку пожежі; який механізм виникнення пожежі; які обставини події пожежі зумовили її наслідки; якими вибухо-, пожежонебезпечними властивостями характеризуються надані на дослідження матеріали чи речовини. Означені питання є основними. В залежності від обставин події можливе вирішення й інших питань.

Після відповідей на запитання було надано слово для оприлюднення висновку по дисертації науковому керівнику по дисертації Покраси К.В. – **Пирогу Ігорю Володимировичу**, доктору юридичних наук, професору, професору кафедри криміналістики та домедичної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ, який наголосив, що проблемами методики розслідування кримінальних правопорушень приділялась увага значної кількості науковців. Однак в їх роботах недостатньо уваги приділялось розслідуванню умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу, що й обумовлює актуальність проведеного Покрасою К.В. дисертаційного дослідження.

Авторкою досить влучно сформульовано мету дисертаційного дослідження, відповідно до якої вирішено ряд завдань, зокрема: визначено предмет злочинного посягання та обстановку вчинення кримінальних правопорушень досліджуваної категорії; охарактеризовано способи вчинення та типові сліди підпалів; надано характеристику особи злочинця; систематизовано обставини, що підлягають доказуванню в досліджуваній категорії кримінальних проваджень; визначено типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів розслідування; виокремлено тактичні особливості проведення огляду та допиту за даною категорією кримінальних проваджень; визначено особливості використання спеціальних знань під час розслідування.

Результати дисертаційного дослідження Покраси К.В. знайшли своє відображення в шістнадцяти наукових працях, з яких три відповідають п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

У цілому, на підставі викладеного можна вважати, що дисертація Покраси К.В. «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» являє собою закінчену науково-дослідну роботу, що відповідає науковій спеціальності, за якою вона виконана, та вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), тому виникає необхідність проведення попередньої експертизи дисертації та надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення її результатів.

Після цього слово було надано **рецензентам** наукової праці:

Кандидат юридичних наук, доцент Бідняк Г.С. відзначила достатній фаховий рівень дисертаційного дослідження Покраси К.В. за темою: «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу».

Бідняк Г.С. зазначила, що Конституція України визначає, що усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах, незалежно від раси, статі, віку, релігійних, політичних та інших переконань, соціального та майнового стану тощо, гарантує право власності. Водночас дії правопорушників посягають на майно окремих категорій громадян, підривають основи демократичного устрою, демонструють неповагу до державних інституцій, погіршують криміногенну обстановку і т. ін.

Варто відзначити, що згідно даних Офісу генерального прокурора України в 2020 році зареєстровано 2136 випадків умисного знищення або пошкодження майна, що кваліфікуються у відповідності до ст. 194 КК України, у 2021 – 1537, у 2022 – 778, у 2023 – 749, у 2024 – 818. Разом з тим серед вказаної кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень у 2020 році повідомлення про підозру вручено 215 особам, у 2021 – 262; у 2022 – 150, у 2023 – 224, у 2024 – 414. Окремої уваги потребують й факти вчинення умисного знищення або пошкодження майна, шляхом підпалу, кількість яких у 2020 році становила 927 випадків, у 2021 – 733, у 2022 – 388, у 2023 – 453, у 2024 – 614. При цьому серед вказаної кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень повідомлення про підозру у 2020 році вручено 143 особам, у 2021 – 192; у 2022 – 119, у 2023 – 203, у 2024 – 385.

Вказані дані щодо кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень демонструють динаміку їх щорічного скорочення з 2020 по 2022 рік включно та подальшого збільшення в 2023-2024 роках. Вагомого значення набуває й те, що

кількість виявлених за розглядуваними фактами правопорушників складає близько 15 %. Викриття кожного шостого винуватця у вчиненні розглядуваних нами фактів має відповідні наслідки. Так, своєчасно не притягнуті до відповідальності правопорушники, відчують свою безкарність, вчинюють більш зухвалі й тяжкі кримінальні правопорушення, втягують в протиправну діяльність осіб, які не мають злочинного досвіду, зокрема й неповнолітніх, що ускладнює криміногенну обстановку в державі. Вагомим значення набуває й те, що серед способів вчинення умисного знищення або пошкодження майна, значна частина (близько 47 % випадків) здійснюється шляхом підпалу. Наведені відомості демонструють ряд проблем, з якими стикаються уповноважені особи під час досудового розслідування. Все зазначене зумовлює необхідність пошуку шляхів вдосконалення діяльності уповноважених осіб, що вбачається нами в комплексному підході до формування методики розслідування кримінальних правопорушень розглядуваної категорії.

Варто відзначити, що основною дисертаційного дослідження стали ґрунтовні праці вчених-криміналістів і процесуалістів щодо вагомих положень методики розслідування злочинів, однак на сьогодні відсутні комплексні наукові дослідження, присвячені розслідуванню умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. Вказане свідчить про **актуальність теми проведенного дослідження** та здобуті у ньому наукові результати, які представлені для обговорення.

Вивчення представлених дисертанткою матеріалів дисертації дають підстави стверджувати, що нею проведено ґрунтовне монографічне дослідження, яке є однаково актуальним як для розвитку теорії криміналістики, так і практичної діяльності уповноважених осіб.

Методологія дослідження ґрунтується на використанні апробованої системи методів. Постановка завдань, визначення об'єкту, предмету та мети наукового пошуку цілком відповідає загальним вимогам. Авторкою вміло проведено дослідження, аргументовано наведено результати здійсненого наукового аналізу, на підставі якого отримано ґрунтовні висновки.

Теоретичну основу дисертації становлять праці вчених у галузі загальної теорії держави та права, кримінального процесу, криміналістики, кримінального та міжнародного права, а зроблені висновки ґрунтуються на основі результатів ряду галузей знань.

Емпіричну базу дослідження становлять матеріали правозастосовної практики, статистичні та аналітичні матеріали роботи Національної поліції України, вивчення матеріалів кримінальних проваджень, результати анкетування уповноважених осіб.

В дисертації комплексно опрацьовано широке коло важливих для розвитку сучасної науки положень, зроблено ряд теоретичних узагальнень та визначень, запропоновано нові підходи та авторське бачення шляхів подальшого удосконалення діяльності уповноважених осіб з організації й проведення розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу.

До вагомих здобутків дисертантки, насамперед, слід віднести:

- розроблено криміналістичну класифікацію кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами;

- охарактеризовано предмет посягання та способи підпалу під час вчинення умисного знищення або пошкодження чужого майна;

- визначено обстановку, в якій вчиняється кримінальне правопорушення та охарактеризовано «слідову» картину кримінального правопорушення;

- надано характеристику особи злочинця та особи потерпілого від даного виду протиправного діяння;

- сформовано та систематизовано обставини, що підлягають доказуванню на початковому та подальшому етапах розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу;

- розроблено типові слідчі ситуації, що виникають на початковому етапі розслідування даної категорії кримінальних проваджень та надано комплекс дій щодо їх розв'язання;

- сформовано типові слідчі ситуації подальшого етапу розслідування та визначено дії уповноважених осіб щодо їх вирішення;

- визначено організаційно-тактичні особливості проведення огляду місця події та допиту;

- визначено особливості використання спеціальних знань при розслідуванні умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу.

Дотримання академічної доброчесності. Дисертаційне дослідження Покраси Катерини Володимирівни на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу» включає результати власних досліджень здобувачки. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело, що свідчить про відсутність порушення академічної доброчесності.

Основні положення, висновки, рекомендації в опублікованих наукових працях, в повній мірі доведено дисертанткою до широкої громадськості.

Результати проведеного дослідження вже частково знайшли своє втілення в практичній діяльності правоохоронних та судових органів, що засвідчується відповідними актами про їх впровадження, а також можуть бути використані в науковій роботі, в освітньому процесі, а також в подальших наукових дослідженнях.

Зроблені авторкою наукові висновки є достовірними, аргументованими та належним чином обґрунтованими. Крім наведених вище, в роботі містяться й інші положення, висновки, рекомендації, які в сукупності і забезпечують цілісність проведеного дослідження, результати якого апробовано на науково-практичних конференціях та в повній мірі відображено у авторських публікаціях.

Основні положення, висновки та пропозиції, сформульовані за результатами дисертаційної роботи, відображено у шістнадцяти наукових працях, зокрема, у чотирьох статтях у наукових фахових журналах України, дванадцяти тезах доповідей за результатами виступів на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Разом із тим, констатуємо наявність усіх необхідних для такого рівня наукової роботи моментів, слід відзначити, що вона містить деякі дискусійні, спірні або ж такі, що потребують додаткових уточнень положення.

1. Так, у підрозділі 1.1 «Кримінально-правова і криміналістична класифікація злочинів, пов'язаних з пожежами» авторкою здійснено формування криміналістичної класифікації кримінальних правопорушень, пов'язаних з умисним знищенням або пошкодженням чужого майна, вчиненого шляхом підпалу на підставі дослідження кримінально-правових аспектів даних кримінальних правопорушень.

Водночас, авторці варто було б доцільним деталізувати механізм побудови криміналістичної класифікації, що забезпечило б отримання нових знань про вміст досліджуваних її компонентів, визначення нереалізованих можливостей використання, прогнозування результатів й значення здійсненої систематизації для розвитку як науки, так і практичної діяльності.

2. У підрозділі 2.2 «Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування та відповідний ним алгоритм діяльності слідчого» дисертанткою на підставі думок науковців, результатів вивчення матеріалів судово-слідчої практики, виділяються наступні типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу, зокрема:

1. Є ознаки кримінального правопорушення (ч. 2 ст. 194 КПК України), але особа злочинця невідома, відсутня будь-яка інформація про нього, немає свідків, очевидців, що виникає у 60 % кримінальних проваджень.

2. Є ознаки кримінального правопорушення, особа злочинця невідома, присутні свідки, очевидці, є інформація щодо зовнішності злочинця та напрямку його відходу з місця події, а також

3. Є ознаки кримінального правопорушення, є достовірна інформація про особу злочинця, але він не затриманий і переховується від слідства, які у сукупності складають 14 % кримінальних проваджень.

4. Є ознаки кримінального правопорушення, злочинця затримано одразу після вчинення злочину, що формується у 26 % кримінальних проваджень.

Водночас вважаємо, що було б доцільним розмежувати відомості для кожної типової слідчої ситуації, що давало б можливість аргументованого підходу до розуміння ступеня їх сформованості з одного боку та змісту й значення здійснюваних для їх розв'язання заходів – з іншого.

3. У підрозділі 2.3 «Особливості подальшого етапу розслідування» авторкою, на підставі думок вчених та результатів аналізу матеріалів кримінальних проваджень за фактами підпалів виділено такі типові слідчі ситуації подальшого етапу досудового розслідування, як:

1. Підозрюваний повністю визнає свою провину, сприяє проведенню розслідування, в наявності докази його винуватості, він погоджується на відшкодування збитків, спричинених злочином (67 %).

2. Підозрюваний повністю визнає свою провину, але злочин вчинено в умовах неочевидності за відсутності свідків і доказів його вини недостатньо (10 %).

3. Підозрюваний не визнає своєї участі у вчиненні злочину, але є достатньо доказів, що підтверджують його провину (15 %).

4. Підозрюваний не визнає своєї провини, відмовляється співпрацювати зі слідством, доказів обвинувачення недостатньо (8 %), до кожної з яких наведено комплекс слідчих (розшукових) дій та заходів, спрямованих на їх розв'язання.

Водночас, вважаємо, що доцільно було б зосередити увагу на визначенні сукупності заходів, спрямованих на мінімізацію можливості погіршення вже сформованої сприятливої типової слідчої ситуації, переведення типової слідчої ситуації з несприятливою у сприятливу та її закріплення з приділенням уваги проявам протидії досудовому розслідуванню та шляхам її подолання.

4. У підрозділі 3.1 «Організація і тактика проведення огляду місця події», значної уваги приділено організаційним заходам до виїзду та прибуття до місця проведення огляду місця події. В змісті підрозділу наводяться результати вивчення матеріалів кримінальних проваджень та допущені під час складання протоколів оглядів місця події помилки. Водночас, поза увагою дисертантки залишились питання визначення зі змісту протоколів оглядів місця події найбільш типових методів проведення огляду місця події та результативності їх застосування для фіксації ознак, що характеризують: місце первинного виникнення пожежі та вторинних її осередків, їх взаємного розташування, напрямків поширення вогню, слідів застосування засобів підпалу та інших відображень, що утворюються на місці події і т. ін. На підставі цих та інших даних могли б бути сформовані рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності учасників слідчо-оперативної групи під час проведення огляду місця події.

Водночас, зазначені зауваження мають дискусійний характер, складають підґрунтя до подальшої наукової дискусії під час захисту дисертанткою свого дослідження і дадуть можливість проявити її свій науковий потенціал та уміння вести наукову дискусію.

Таким чином, незважаючи на висловлені вище зауваження і рекомендації та враховуючи викладені вище позитивні характеристики дисертації є підстави зробити висновок, що дисертація Покраси Катерини Володимирівни «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу», виконана на достатньому науковому і методологічному рівнях, з широким використанням загальної та спеціальної літератури та має наукову цінність й практичну значимість.

Загальний висновок: дисертація Покраси Катерини Володимирівни на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу», є самостійно підготовленою, завершеною кваліфікованою науковою працею, в якій отримано ряд нових науково-теоретичних результатів, що в своїй сукупності дозволяють вирішувати конкретну наукову задачу щодо удосконалення положень організації й проведення розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу; дана робота відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та

скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її авторка, Покраса Катерина Володимирівна, за результатами позитивного захисту у спеціалізованій вченій раді, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, професор Єфімов М.М. відзначив високий рівень наукового дослідження Покраси К.В. та наголосив, що вивчення представлених матеріалів дисертації дає підстави стверджувати, що авторкою проведено ґрунтовний юридичний аналіз теми, яка є однаково актуальною як для розвитку теорії криміналістики та кримінального процесу, так і в практичному вимірі. Такий попередній висновок підтверджується оцінкою праці за основними параметрами, які висуваються відносно дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Зокрема, рецензоване дослідження виконане з актуальної проблематики, що останнім часом привертає до себе увагу вчених різних галузей знань. Позаяк умисне знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу є одним з небезпечних протиправних діянь. Дії правопорушників не тільки посягають на право власності, а й дестабілізують суспільство, сприяють порушенню громадського порядку, підривають авторитет органів державної влади та місцевого самоврядування, посягаючи на майно окремих категорій громадян: працівників правоохоронних органів, військовослужбовців, журналістів. В той же час, відносини права власності гарантовані Конституцією України (ст. 41), згідно якої кожен має право володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю і ніхто не може бути позбавлений такого права. Тому вказане питання потребує не тільки наукового вирішення, а й практичного втілення з використанням новітніх та вдосконаленням існуючих засобів і методів реалізації кримінальних проваджень визначеної категорії.

Крім того, дослідниця акцентує увагу на тому, що значний внесок у дослідження теоретичних питань, пов'язаних з проблемами методики розслідування злочинів, зробили такі науковці, як: Ю. П. Аленін, І. В. Басиста, В. П. Бахін, А. Ф. Волобуєв, В. Г. Гончаренко, М. М. Єфімов, В. А. Журавель, А. В. Іщенко, Н. І. Клименко, І. І. Когутич, В. О. Коновалова, В. С. Кузьмічов, В. В. Лисенко, В. К. Лисиченко, В. Г. Лукашевич, Є. Д. Лук'янчиков, В. О. Малярова, Г. А. Матусовський, В. Т. Нор, О. В. Одерій, Ю. Ю. Орлов, В. М. Плетенець, І. В. Пиріг, М. А. Погорецький, В. Д. Пчолкін, О. В. Пчеліна, М. В. Салтевський, М. Я. Сегай, В. М. Стратонов, С. М. Стахівський, Г. К. Тетерятник, В. В. Тіщенко, Л. Д. Удалова, П. В. Цимбал, К. О. Чаплинський, Ю. М. Чорноус, С. С. Чернявський, В. Ю. Шепітько, В. М. Шевчук, М. Г. Щербаковський, Б. В. Щур, В. В. Юсупов та інші.

В свою чергу, Покраса К. В. наголошує на тому, що незважаючи на сформовані науковцями принципово важливі твердження та положення в даному напрямку, залишаються не дослідженими та потребують комплексного підходу та аналізу існуючої проблематики з питань розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до програмних нормативно-правових актів, зокрема: Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 рр. (постанова загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 р. № 12-21); тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки на 2022-2026 роки, затвердженої наказом МОН України від 03.02.2022 р. № 109; планів науково-дослідницьких робіт Дніпровського державного університету внутрішніх справ та у межах загальноуніверситетської наукової теми «Криміналістичне забезпечення досудового розслідування» (реєстраційний номер 0123U105007).

Методологія дослідження ґрунтується на використанні апробованої системи методів та методик. Постановка завдань, визначення об'єкту, предмету та мети наукового пошуку цілком відповідає загальним вимогам. Зокрема, об'єктом дослідження визначено суспільні відносини, що виникають у діяльності правоохоронних органів під час проведення досудового розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. Предметом дослідження є криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. Авторка вміло провела порівняльні дослідження й обґрунтовано наводить у своїй праці наукові посилання, а також пропонує в контексті аргументації висновки, підготовлені за результатами проведеного наукового дослідження певного ряду галузей знань. В роботі в повній мірі враховано та піддано вивченню й аналізу чинне національне законодавство.

Обсяг використаних у роботі бібліографічних джерел забезпечує належний рівень її інформативності. В дисертації комплексно опрацьовано широке коло важливих для розвитку сучасної науки положень, зроблено ряд теоретичних узагальнень та визначень, запропоновано нові підходи до удосконалення наукової і практичної складової методики розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертаційне дослідження є одним з перших монографічних досліджень, у якому розроблено криміналістичну характеристику та визначено особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу.

Результатами проведеного дослідження стала сукупність нових положень, висновків та пропозицій, які виносяться на захист, серед яких можна виділити наступні.

Зокрема, авторкою розкрито зміст елементів криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу: предмета злочинного посягання, обстановки, способу вчинення кримінального правопорушення та залишених при цьому слідів, характеристики особи правопорушника та потерпілого.

Також Покраса К.В. розробила типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування, що відрізняються рівнем сприятливості для розслідування та складають сукупність інформації щодо: наявності чи відсутності суб'єкта, який

вчинив кримінальне правопорушення, свідків, очевидців події; часу, способу, знарядь, послідовності вчинення злочинних дій та доказової бази на певним момент часу, а також запропонувала алгоритм дій слідчого для їх вирішення.

Крім того, дослідниця надала рекомендації щодо застосування спеціальних знань при розслідуванні у формі залучення спеціаліста до проведення слідчих (розшукових) дій та проведення експертизи.

Досить докладно авторка висвітлила тактичні прийоми проведення окремих слідчих (розшукових) дій, зокрема огляду місця події та допиту.

Позитивним моментом вважаємо рекомендації щодо виявлення, вилучення, фіксацію та попереднє дослідження слідів, виявлених при проведенні слідчих (розшукових) дій та використання слідової інформації для встановлення та розшуку осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, висунення версій та планування розслідування.

Слід акцентувати увагу на тому, що авторка визначила рекомендації щодо організаційної діяльності органів поліції при отриманні повідомлення про вчинене правопорушення та діяльності слідчого, дізнавача на зазначеному етапі.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані у дисертації положення, висновки і рекомендації можуть бути використані у: правотворчій діяльності для вдосконалення чинного кримінального та кримінального процесуального законодавства, а також відомчих нормативно-правових актів; науково-дослідній діяльності для подальшої розробки теоретичних основ методики розслідування кримінальних правопорушень, організації й тактики проведення слідчих (розшукових) дій (акт впровадження Дніпровського державного університету внутрішніх справ № 242-2025 НД від 09 травня 2025 року); освітньому процесі під час проведення занять, підготовки підручників, посібників, монографій, курсів лекцій, методичних рекомендацій та інших навчально-методичних матеріалів з курсу «Криміналістика», «Основи криміналістики», «Криміналістичні засоби та методи розслідування кримінальних правопорушень», «Судова експертологія» та інших (акт впровадження Дніпровського державного університету внутрішніх справ № 05/04-2025 від 22 квітня 2025 року); практичній діяльності для удосконалення роботи органів досудового розслідування та оперативних підрозділів під час розслідування кримінальних проваджень, кваліфікованих за ст. 194 КК України та інших правопорушень, пов'язаних з пожежами.

Науковий апарат рецензованої дисертації є достатньо високим, матеріал викладений чітко, доступно та юридично грамотно. Позиції, які відстоює дослідниця, ґрунтуються на наявних досягненнях науки кримінального процесу та криміналістики, положеннях суміжних дисциплін. Свої думки, висновки, пропозиції Покраса К.В. підтверджує результатами судово-слідчої практики, критичним аналізом чинного кримінально-процесуального законодавства, висловленими в юридичній літературі позиціями учених.

Це дозволило дисертантці дослідити сукупність проблем, що залишилися поза увагою вчених, але мають, в умовах сьогодення, важливе практичне та теоретичне значення.

Апробація результатів дисертації показана тим, що теоретичні положення

та висновки дисертації обговорювались та оприлюднено на міжнародних, усеукраїнських науково-практичних конференціях та семінарах: «Економічна та інформаційна безпека: актуальні питання та інновації» (Дніпро, 04 листопада 2021 р.), «Інновації в криміналістиці та судовій експертизі» (Київ, 25 листопада 2021 р.), «Сучасні виклики та актуальні проблеми забезпечення міжнародної та національної безпеки (тенденції, проблеми та шляхи їх вирішення)» (Дніпро, 02 грудня 2022 р.), «Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти» (Дніпро, 17 березня 2023 р.), «Теорія і практика використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні» (Дніпро, 25 травня 2023 р.), «Теоретико-прикладні проблеми кримінального процесу та криміналістики в умовах воєнного стану» (Кам'янець-Подільський, 24 листопада 2023 р.), «Актуальні питання криміналістики та судової експертизи» (Київ, 30 листопада 2023 р.), «Актуальні аспекти криміналістичного та психологічного забезпечення правоохоронної діяльності» (Одеса, 06 жовтня 2023 р.), «Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінального процесуального та криміналістичного забезпечення протидії злочинності» (Дніпро, 8 грудня 2023 р.), «Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів» (Дніпро, 29 лютого 2024 р.), «Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінального процесуального та криміналістичного забезпечення протидії злочинності» (Дніпро, 20 грудня 2024 р.), «Військова експертиза в умовах сьогодення: проблемні питання та шляхи їх вирішення» (Дніпро, 25 квітня 2025 р.).

Дотримання академічної доброчесності. Дисертація «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу», що підготовлена Покрасою К.В., містить результати власних досліджень здобувачки. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело, що свідчить про відсутність порушення академічної доброчесності.

Разом з тим, загальне позитивне враження про дисертацію не виключає наявності положень, які притягують світло полеміки. Тому, констатуємо наявність усіх необхідних для такого рівня наукової роботи моментів, слід відзначити, що вона містить деякі дискусійні, спірні або ж такі, що потребують додаткових уточнень, положення.

Разом з тим, загальне позитивне враження про дисертацію не виключає наявності положень, які притягують світло полеміки. Тому, констатуємо наявність усіх необхідних для такого рівня наукової роботи моментів, слід відзначити, що вона містить деякі дискусійні, спірні або ж такі, що потребують додаткових уточнень положень.

1. Зокрема, авторкою у підрозділах 2.2 та 2.3, де розглядаються типові слідчі ситуації початкового та подальшого етапів досудового розслідування виокремлено відповідні типові слідчі ситуації, а також надано алгоритм їх реалізації. Разом із тим, вказані відомості надані без прикладів з практичної діяльності як відповідних підрозділів Національної поліції, так й інших учасників кримінальних проваджень досліджуваної категорії. Вказані приклади, на наш погляд, більш розширили б емпіричну базу, наявну на сторінках дисертації.

2. У розділі 3 дослідницею розглянуто особливості проведення огляду місця події та допиту за даною категорією кримінальних проваджень. Хотілося би почути думку здобувачки щодо особливостей проведення й інших слідчих (розшукових) дій, зокрема обшуку та слідчого експерименту.

3. У підрозділі 3.3 «Використання спеціальних знань» розглянуто різні форми використання спеціальних знань. Ми підтримуємо позицію дисертантки стосовно того, що ключовою формою використання спеціальних знань при проведенні розслідування вказаного протиправного діяння для отримання доказової інформації є проведення судових експертиз та участь спеціаліста під час проведення слідчих (розшукових) дій, тобто процесуальним формам. В той же час, вважаємо за необхідне зауважити, що варто було б приділити увагу і непроцесуальним формам використання спеціальних знань, зокрема консультативній діяльності спеціалістів ДСНС, що також мають важливе значення.

4. У дисертації зовсім відсутній аналіз зарубіжного, зокрема країн Європи та США, щодо розслідування даної категорії кримінальних правопорушень. Такі дослідження значно розширили б як теоретичну, так і практичну складову роботи.

Перераховані зауваження мають дискусійний характер і складають підґрунтя до наукової дискусії під час захисту дисертанткою власного дослідження та дадуть можливість проявити Покрасі К.В. свій науковий потенціал, а також уміння вести наукову дискусію.

Таким чином, незважаючи на висловлені вище застереження та побажання, а також враховуючи викладені вище позитивні характеристики дисертації є підстави зробити висновок, що дисертаційне дослідження Покраси Катерини Володимирівни «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу» проведено на достатньо високому методологічному та науковому рівнях, з широким використанням загальної та спеціальної літератури, а також має беззаперечні наукову цінність і практичну значимість.

Враховуючи викладене, можна зробити висновок, що дисертація Покраси Катерини Володимирівни на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу» є самостійно підготовленою, завершеною кваліфікованою науковою працею, в якій отримано ряд нових науково-теоретичних результатів, що в своїй сукупності дозволяють вирішувати конкретну наукову задачу щодо удосконалення положень методики розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу, крім того, дана робота цілком відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її авторка, Покраса Катерина Володимирівна, за результатами позитивного захисту у спеціалізованій вченій раді, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, професор Дараган В.В. наголосив, що дисертаційне дослідження Покраси Катерини Володимирівни на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу» є актуальним, оскільки методика розслідування вказаного кримінального правопорушення раніше не була досліджена в криміналістиці.

Загалом, результати дисертаційного дослідження мають, безумовно, як теоретичне, так і практичне значення. Тому дисертаційна робота Покраси К.В. написана на достатньому науковому та методологічному рівні і в цілому заслуговує позитивної оцінки, тому може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Федченко В. М. зосередив увагу на тому, що в умовах війни, розв'язаною росією проти нашої країни розглядувана тематика є актуальним напрямком дослідження, оскільки велика кількість пожеж виникає саме внаслідок дій збройних сил російської федерації.

Крім того, зазначив, що дисертаційне дослідження Покраси К.В. на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу» виконане відповідно до вимог МОН України. Авторка дослідження має достатню кількість наукових статей у фахових виданнях та опублікованих тез виступів на конференціях. Дисертаційна робота виконана самостійно, має комплексний і завершений характер, тому може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор юридичних наук, старший дослідник Почтовий М.М. вказав, що в цілому дисертаційна робота Покраси К.В. на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу» написана на достатньому науковому та методологічному рівні та має, перш за все, практичне значення, оскільки містить наукові положення щодо практичних дій суб'єктів розслідування як на початковому, так і на подальшому етапах розслідування.

Підготовлена дисертація відповідає всім вимогам, що ставляться до робіт такого виду, заслуговує позитивної оцінки, тому може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, професор Солдатенко О.А. зазначила, що дисертаційне дослідження Покраси К.В. на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу» виконано на належному науковому рівні, відповідає вимогам, що ставляться до робіт такого виду і вирішує ряд важливих для теоретико-правової науки завдань. Робота може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук, доцент Захарко А.В. підкреслив, що вказане дисертаційне дослідження є досить актуальним, оскільки розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу, має свою

специфіку проведення слідчих (розшукових) дій, зокрема тих, які розглянуто дисертанткою у роботі: огляду місця події та допиту.

Результати дисертаційного дослідження Покраси К.В. на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу» мають, безумовно, як теоретичне, так і практичне значення. Дисертаційна робота написана на достатньому науковому та методологічному рівні, актуальність, завдання, наукова новизна та висновки, в цілому відповідають встановленим вимогам, вказане дисертаційне дослідження в цілому заслуговує позитивної оцінки, тому може бути рекомендоване до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Покраси Катерини Володимирівни на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Умисне знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу є одним з небезпечних злочинів. Дії злочинців не тільки посягають на право власності, а й дестабілізують суспільство, сприяють порушенню громадського порядку, підривають авторитет органів державної влади та місцевого самоврядування, посягаючи на майно окремих категорій громадян: працівників правоохоронних органів, військовослужбовців, журналістів. Відносини права власності гарантовано Конституцією України (ст. 41), згідно якої кожен має право володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю і ніхто не може бути позбавлений такого права. У сучасних умовах нестабільності соціально-економічної ситуації у країні, викликаній війною, спеціально організовані та підготовлені підпали чужого майна стали також достатньо розвинутим засобом психологічного впливу на людей, спричинення шкоди з метою вимагання та вчиняються з метою порушення режиму роботи господарських об'єктів, усунення конкурентів у комерційній сфері, отримання непогнурованого відшкодування майнових збитків тощо.

Статистичні дані Офісу Генерального прокурора України свідчить про значну кількість злочинів, кваліфікованих за ч. 2 ст. 194 КК України. За останні п'ять років кількість вчинення таких злочинів є нестабільною, як і кількість винесених повідомлень про підозру особам, які їх вчинили, що пов'язано, на наш погляд, пов'язано з розв'язаною проти нашої країни війною та впровадженням воєнного стану у країні. Так, протягом 2019 р. зареєстровано 1035 злочинів, кваліфікованих за ч. 2 за ст. 194, при цьому повідомлено про підозру у 101 провадженні, у 2020 р. – 935 злочинів, повідомлено про підозру – у 144 провадженнях, у 2021 р. – 668, повідомлень про підозру – 157, у 2022 р. – 342, повідомлено про підозру у 97 випадках, у 2023 р. – 457, повідомлено про підозру

у 203 випадках, у 2024 р. – 703, з яких повідомлення про підозру пред'явлено у 436 випадках [155].

З аналізу статистичних даних зрозуміло, що кількість розкритих злочинів даної категорії є достатньо низьким. В останні два роки він не перевищує 50 %, а у довоєнні роки складав від 10 до 25 %. Причинами недостатньої кількості розкриття злочинів даної категорії є низка об'єктивних та суб'єктивних факторів, до яких можна віднести наступне: відсутність комплексного та системного підходу та участі різних категорій спеціалізованих служб; несвоєчасне проведення початкових слідчих (розшукових) дій, у зв'язку з чим втрачаються «слідова картина» та доказова інформація; низький рівень забезпеченості слідчих підрозділів сучасними техніко-криміналістичними засобами; недостатня кваліфікованість та підготовка слідчих, які проводять досудове розслідування даної категорії проваджень; неефективна система профілактики та попередження даних кримінальних правопорушень; неналежне вивчення та ігнорування наукових рекомендацій по організації, плануванню, техніко-криміналістичному забезпеченню розслідування даної категорії кримінальних правопорушень; недостатній рівень практичної підготовки працівників правоохоронних органів, які беруть участь у проведенні досудового розслідування даної категорії кримінальних проваджень; низький рівень взаємодії слідчого (дізнавача) з іншими службами при проведенні початкових слідчих (розшукових) дій, зокрема огляду місця події.

Однією з причин низької якості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу є відсутність ефективної сучасної методики розслідування таких злочинів, неналежне наукове обґрунтування методів отримання криміналістично значущої інформації щодо обставин вчиненого кримінального правопорушення та осіб, які його вчинили

Значний внесок у дослідження теоретичних питань, пов'язаних з проблемами методики розслідування злочинів, зробили такі науковці, як: І.В. Басиста, В.П. Бахін, А.Ф. Волобуєв, В.Г. Гончаренко, М.М. Єфімов, В.А. Журавель, А.В. Іщенко, Н.І. Клименко, І.І. Когутич, О.Н. Колесніченко, В.О. Коновалова, В.С. Кузьмічов, В.В. Лисенко, В.К. Лисиченко, В.Г. Лукашевич, Є.Д. Лук'янчиков, Г.А. Матусовський, В.Т. Нор, О.В. Одерій, Ю.Ю. Орлов, В.М. Плетенець, І.В. Пиріг, М.А. Погорецький, В.Д. Пчолкін, О.В. Пчеліна, М.В. Салтевський, М.Я. Сегай, В.М. Стратонов, С.М. Стахівський, Г.К. Тетерятник, В.В. Тіщенко, Л.Д. Удалова, К.О. Чаплинський, Ю.М. Черноус, С.С. Чернявський, В.Ю. Шепітько, В.М. Шевчук, М.Г. Щербаковський, В.В. Юсупов та інші.

Незважаючи на вагомий внесок учених у розробку методики розслідування вказаного виду кримінальних правопорушень, залишаюся не дослідженими та потребують комплексного підходу та аналізу існуючої проблематики з питань розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. Тому, актуальність існуючих проблем, недостатність теоретичного, наукового та практичного внеску, зумовила вибір теми дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію

виконано відповідно до програмних нормативно-правових актів, зокрема: Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 рр. (постанова загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 р. № 12-21); тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки, затвердженої наказом МВС України від 11.06.2020 р. № 454; тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки на 2022-2026 роки, затвердженої наказом МОН України від 03.02.2022 р. № 109; планів науково-дослідницьких робіт Дніпровського державного університету внутрішніх справ та у межах загальноуніверситетської наукової теми «Криміналістичне забезпечення досудового розслідування» (реєстраційний номер 0123U105007).

Мета і задачі дослідження. *Метою* дисертації є розробка сучасної методики розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу на підставі поглибленого аналізу законодавства, наукових літературних джерел та узагальнення слідчої і судової практики за даною категорією кримінальних проваджень.

Для досягнення мети поставлено такі взаємопов'язані завдання дисертації:

- розробити криміналістичну класифікацію кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами;
- охарактеризувати предмет посягання та способи підпалу під час вчинення умисного знищення або пошкодження чужого майна;
- визначити обстановку, в якій вчиняється злочин та охарактеризувати «слідову» картину кримінального правопорушення;
- надати характеристику особи злочинця та особи потерпілого від даного виду злочину;
- сформулювати та систематизувати обставини, що підлягають доказуванню на початковому та подальшому етапі розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу;
- розробити типові слідчі ситуації, що виникають на початковому етапі при розслідуванні даної категорії кримінальних проваджень;
- розробити типові слідчі ситуації подальшого етапу розслідування та визначити дії слідчого щодо їх вирішення;
- визначити організаційні і тактичні особливості проведення огляду місця події та допиту;
- встановити особливості використання спеціальних знань при розслідуванні умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у діяльності правоохоронних органів під час проведення досудового розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу.

Предметом даного дослідження є криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувався комплекс загальнонаукових та спеціальних методів наукового

пізнання. *Діалектичний метод* наукового пізнання дозволив розглянути предмет дослідження у динаміці та розвитку, взаємозв'язку з соціальними та правовими процесами у суспільстві. *Системно-структурний метод* застосовувався під час визначення загальної структури дисертації та послідовності розробки та викладення елементів криміналістичної характеристики (розділ 1). *Структурно-функціональний метод* надав змогу створити алгоритм дій слідчого при вирішенні слідчих ситуацій початкового та подальшого етапів розслідування (підрозділи 2.2, 2.3). Під час визначення та аналізу наукових категорій кримінального права, процесу та криміналістики, норм чинного законодавства застосовувався *порівняльно-правовий метод* (підрозділ 2.1). *Методи формальної логіки* (аналіз, синтез, дедукція, індукція, абстрагування, моделювання) застосовувались протягом всього дослідження, а також конкретно під час визначення тактичних прийомів проведення слідчих (розшукових) дій (підрозділи 3.1, 3.2). *Соціологічний метод* застосовувався під час проведення анкетування та інтерв'ювання уповноважених осіб, які здійснювали досудове розслідування, вказаної категорії кримінальних проваджень. *Статистичні методи* (аналіз кількісних показників, підрахунок середніх значень та коефіцієнта кореляції), використано для аналізу кількісних показників та результатів статистичної звітності, що відображають стан та характер сучасної злочинності за розглянутою категорією кримінальних проваджень.

Нормативно-правову та інформаційну базу дисертаційного дослідження складають Конституція України, Кримінальний та Кримінальний процесуальний кодекси України, чинні законодавчі та відомчі нормативно-правові акти, що регулюють кримінальні процесуальні відносини в нашій країні.

Науково-теоретичне підґрунтя дисертації будуть становити наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі криміналістики, загальної й юридичної психології, філософії, правової статистики, соціології, кримінології, кримінального, кримінального процесуального права, оперативно-розшукової діяльності та інших наук.

Емпіричну базу дослідження становлять аналітичні та статистичні матеріали Офісу Генерального прокурора України; МВС України; узагальнені дані судових рішень, що містяться у Єдиному державному реєстрі; матеріали судово-слідчої практики, а саме результати узагальнення 246 матеріалів кримінальних проваджень за ч. 2 ст. 194 КК України, розслідуваних у період 2019-2024 рр. слідчими Дніпропетровської, Харківської, Київської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Івано-Франківської та Черкаської областей; зведені дані опитувань 364 працівників оперативних підрозділів, слідчих, прокурорів. Крім того використано власний практичний досвід дисертанта у період роботи в слідчих підрозділах ГУНП в Дніпропетровській області з 2007 по 2020 роки.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертаційне дослідження є одним з перших монографічних досліджень, у якому розроблено криміналістичну характеристику та визначено особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. У роботі сформульовано низку положень, висновків і рекомендацій, що у сукупності визначають наукову новизну дисертації, а саме:

вперше:

- розкрито зміст елементів криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу: предмета злочинного посягання, обстановки, способу вчинення кримінального правопорушення та залишених при цьому слідів, характеристики особи правопорушника та потерпілого;

- розроблено типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування, що відрізняються рівнем сприятливості для розслідування та складають сукупність інформації щодо: наявності чи відсутності суб'єкта, який вчинив кримінальне правопорушення, свідків, очевидців події; часу, способу, знарядь, послідовності вчинення злочинних дій та доказової бази на певний момент часу, а також запропоновано алгоритм дій слідчого для їх вирішення;

- розроблено алгоритм дій слідчого у типових слідчих ситуаціях подальшого етапу розслідування, що формуються в залежності від позиції підозрюваного та його відношення до вчиненого кримінального правопорушення, а саме коли підозрюваний: повністю визнає свою провину, сприяє проведенню розслідування, в наявності докази його винуватості та він погоджується на відшкодування збитків, спричинених злочином; повністю визнає свою провину, але злочин вчинено в умовах неочевидності за відсутності свідків і доказів його вини недостатньо; не визнає своєї участі у вчиненні злочину, але є достатньо доказів, що підтверджують його провину; не визнає своєї провини, відмовляється співпрацювати зі слідством, доказів обвинувачення недостатньо;

удосконалено:

- наукові положення криміналістичного вчення про особу злочинця та його зв'язок з особою потерпілого;

- рекомендації щодо організаційної діяльності органів поліції при отриманні повідомлення про вчинене правопорушення та діяльності слідчого, дізнавача на зазначеному етапі;

- наукові положення щодо кола обставин, що підлягають доказуванню, їх місця у доказуванні та залежність від виду кримінального правопорушення;

- організаційні-тактичні основи діяльності слідчого, дізнавача на подальшому етапі розслідування після встановлення та затримання підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення;

- тактичні прийоми проведення окремих слідчих (розшукових) дій, зокрема огляду місця події та допиту;

- рекомендації щодо застосування спеціальних знань при розслідуванні крадіжок у формі залучення спеціаліста до проведення слідчих (розшукових) дій та проведення експертизи;

дістали подальшого розвитку:

- наукові положення про криміналістичну характеристику окремого виду правопорушення, її зміст і складові елементи та місце у структурі методики розслідування;

- криміналістичне вчення про типові слідчі ситуації та їх значення у методиці розслідування окремих видів кримінальних правопорушень;

- рекомендації щодо виявлення, вилучення, фіксацію та попереднє

дослідження слідів, виявлених при проведенні слідчих (розшукових) дій та використання слідової інформації для встановлення та розшуку осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, висунення версій та планування розслідування;

– рекомендації щодо впровадження нових техніко-криміналістичних засобів та методів у розслідування кримінальних правопорушень.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що розроблені у дисертації висновки та рекомендації можуть бути використано у:

– *правотворчій діяльності* для вдосконалення чинного кримінального та кримінального процесуального законодавства, а також відомчих нормативно-правових актів;

– *науково-дослідній діяльності* для подальшої розробки теоретичних основ методики розслідування кримінальних правопорушень, організації й тактики проведення слідчих (розшукових) дій (акт впровадження Дніпровського державного університету внутрішніх справ № 242-2025 НД від 09 травня 2025 року);

– *освітньому процесі* під час проведення занять, підготовки підручників, посібників, монографій, курсів лекцій, методичних рекомендацій та інших навчально-методичних матеріалів з курсу «Криміналістика», «Основи криміналістики», «Криміналістичні засоби та методи розслідування кримінальних правопорушень», «Судова експертологія» та інших (акт впровадження Дніпровського державного університету внутрішніх справ № 05/04-2025 від 22 квітня 2025 року);

– *практичній діяльності* для удосконалення роботи органів досудового розслідування та оперативних підрозділів під час розслідування кримінальних проваджень, кваліфікованих за ст. 194 КК України та інших правопорушень, пов'язаних з пожежами.

Апробація результатів дисертації. Теоретичні положення та висновки дисертації обговорювались та оприлюднено на міжнародних, усеукраїнських науково-практичних конференціях та семінарах: «Економічна та інформаційна безпека: актуальні питання та інновації» (Дніпро, 04 листопада 2021 р.), «Інновації в криміналістиці та судовій експертизі» (Київ, 25 листопада 2021 р.), «Сучасні виклики та актуальні проблеми забезпечення міжнародної та національної безпеки (тенденції, проблеми та шляхи їх вирішення)» (Дніпро, 02 грудня 2022 р.), «Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти» (Дніпро, 17 березня 2023 р.), «Теорія і практика використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні» (Дніпро, 25 травня 2023 р.), «Теоретико-прикладні проблеми кримінального процесу та криміналістики в умовах воєнного стану» (Кам'янець-Подільський, 24 листопада 2023 р.), «Актуальні питання криміналістики та судової експертизи» (Київ, 30 листопада 2023 р.), «Актуальні аспекти криміналістичного та психологічного забезпечення правоохоронної діяльності» (Одеса, 06 жовтня 2023 р.), «Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінального процесуального та криміналістичного забезпечення протидії злочинності» (Дніпро, 8 грудня 2023 р.), «Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів» (Дніпро, 29 лютого 2024 р.), «Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінального

процесуального та криміналістичного забезпечення протидії злочинності» (Дніпро, 20 грудня 2024 р.), «Військова експертиза в умовах сьогодення: проблемні питання та шляхи їх вирішення» (Дніпро, 25 квітня 2025 р.).

Публікації. Основні результати дослідження опубліковано у чотирьох статтях у наукових фахових журналах України, дванадцяти тезах доповідей за результатами виступів на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що нараховуватимуть десять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (248 найменувань на 25-и сторінках) і чотирьох додатків (на 21-й сторінці). Повний обсяг дисертації становить 241 сторінку, із яких обсяг основного тексту – 181 сторінка.

Список публікацій здобувача за темою дисертації,

у яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Pokrasa Kateryna. Criminal law and forensic classification of crimes related to fires (Кримінально-правова та криміналістична класифікація злочинів, пов'язаних з пожежами). *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2022. Special Issue № 1 (120). P. 247- 252.

2. Pokrasa Kateryna. Initiation of pre-court investigation of intentional destruction or damage of other's property caused by arson and circumstances to be proved (Початок досудового розслідування за фактом умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу та обставин, що підлягають доказуванню). *Scientific Bulletin of Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2023. Special Issue № 1 (126). P. 204-209.

3. Покраса К. В. Предмет посягання та способи вчинення умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого через підпал. *Європейський правничий часопис* : науковий журнал / редкол. : П. В. Цимбал (голов. ред.) та ін. Київ : Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет», 2025. Випуск 6, 7. С. 240-246.

4. Покраса К. В. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2025. № 1. С. 234-239.

Тези доповідей, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Покраса К. В. Актуальні питання використання інформаційних систем та технологій під час проведення огляду місця події умисного знищення або пошкодження чужого майна шляхом підпалу. *Економічна та інформаційна безпека: актуальні питання та інновації* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 4 листопада 2021 р.). Дніпро : ДДУВС, 2021. С. 183-185.

2. Покраса К. В. Залучення спеціалістів до огляду місця події під час розслідування злочинів, пов'язаних з умисним знищенням або пошкодженням чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. *Інновації в криміналістиці та судовій експертизі* : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 25 листоп. 2021 р.). [редкол.: В. В. Черней, С. С. Чернявський, А. А. Саковський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021 С. 351-353.

3. Покраса К. В. Зміст підготовчого етапу огляду місця події, пов'язаного з пожежами, вчиненими шляхом підпалу. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 бер. 2023 р.). Дніпро : ДДУВС, 2023. С. 435-436.

4. Покраса К. В. Особливості огляду місця пожежі при розслідуванні умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. *Сучасні виклики та актуальні проблеми забезпечення міжнародної та національної безпеки (тенденції, проблеми та шляхи їх вирішення)*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 2 груд. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. С. 364-366.

5. Покраса К. В. Поняття та структура криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження чужого майна вчиненого шляхом підпалу. *Теорія і практика використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні* : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Дніпро, 25 травня 2023 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. С. 208-211.

6. Покраса К. В. Способи вчинення підпалу при розслідуванні злочинів проти власності. *Теоретико-прикладні проблеми кримінального процесу та криміналістики в умовах воєнного стану* : матер. Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Кам'янець-Подільський, 24 листоп. 2023 р.) МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека», ф-т № 1. Кам'янець-Подільський : ХНУВС, 2023. С. 351-353.

7. Покраса К. В. Характеристика особи злочинця при розслідуванні умисного знищення або пошкодження чужого майна вчиненого шляхом підпалу. *Актуальні питання криміналістики та судової експертизи*: матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 30 листоп. 2023 р.) [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 348-350.

8. Покраса К. В. Огляд місця пожежі, що виникла внаслідок влучання бойових засобів ураження. *Актуальні аспекти криміналістичного та психологічного забезпечення правоохоронної діяльності* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 06 жовтня 2023 р.). Одеса : ОДУВС, 2023. С. 150-154.

9. Покраса К. В. Особливості початку досудового розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. *Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінального процесуального та криміналістичного забезпечення протидії злочинності* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 8 груд. 2023 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2024. С. 233-235.

10. Покраса К. В. Обставини, що підлягають доказуванню під час розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. *Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 29 лютого 2024 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2024. С. 634-639.

11. Покраса К. В. Особливості проведення допиту під час розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу. *Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінального*

процесуального та криміналістичного забезпечення протидії злочинності в сучасних умовах : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 20 груд. 2024 р.). Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. С. 218-221.

12. Покраса К. Особливості розслідування умисного підпалу автотранспорту військовослужбовця. *Військова експертиза в умовах сьогодення: проблемні питання та шляхи їх вирішення* : зб. мат-лів Всеукр. наук.-практ. конф. (25 квіт. 2025 р.). Дніпро : Видавець Біла К.О., 2025. С. 132-136.

Характеристика особистості здобувачки.

Покраса Катерина Володимирівна, 1986 року народження, громадянка України, освіта вища. У 2007 закінчила Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ з отриманням освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст».

Має практичний досвід діяльності:

з 2007 року по 2016 рік працювала на посаді старшого слідчого Індустріального відділенні поліції Дніпровського відділу поліції ГУНП в Дніпропетровській області.

з 2016 року по 2021 рік працювала на посаді слідчого відділу розслідування особливо важливих справ та злочинів, учинених організованими групами і злочинними організаціями слідчого управління ГУНП в Дніпропетровській області.

З 2021 року є ад'юнктом кафедри криміналістики та домедичної підготовки денної форми навчання Дніпровського державного університету внутрішніх справ та наразі перебуває на четвертому курсі навчання за освітньо-науковою програмою підготовки на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана грамотно із застосуванням сучасної української мови та наукових термінів. Кожний із розділів, підрозділів та пунктів побудовані у логічній послідовності. Усе це забезпечує легкість і доступність сприйняття викладених у дисертації положень.

У результаті попередньої експертизи наукових результатів дисертації Покраси К. В. і повноти публікацій дослідження.

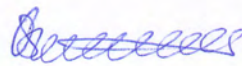
УХВАЛЕНО:

1. Затвердити позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Покраси Катерини Володимирівни на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу».

2. Визнати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Покраси Катерини Володимирівни на тему «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу», відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати Покрасі Катерині Володимирівні подати заяву на ім'я голови Вченої ради університету про утворення разової спеціалізованої ради за спеціальністю 081 «Право» для проведення захисту дисертації за темою «Криміналістична характеристика та особливості розслідування умисного знищення або пошкодження чужого майна, вчиненого шляхом підпалу» з метою присудження ступеня доктора філософії.

**Голова засідання –
професор кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Національної поліції України
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор
19.05.2025**

Віктор ПЛЕТЕНЕЦЬ